

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 596/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. M. L., D., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So/13/2011 z 26. januára 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. J. M., M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. L., D., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 7 So/13/2011 z 26. januára 2012 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa – ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), rozhodnutím č. 470 501 1720 z 15. apríla 2010 zamietla žiadosť sťažovateľa o priznanie starobného dôchodku od 1. mája 2004.

Sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu podal opravný prostriedok podľa § 2501 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8 Sd/34/2010-38 z 10. decembra 2010 tak, že toto rozhodnutie Sociálnej poisťovne v spojení so zmenovým rozhodnutím č. 470 501 1720 z 25. mája 2010 potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd rozsudkom č. k. 7 So/13/2011-59 z 26. januára 2012 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

Proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012 tak, že konanie o dovolaní zastavil.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľ z obavy aby mu sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky... nebola zamietnutá z dôvodu nevyužitia všetkých dostupných právnych prostriedkov... podal najprv dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Riadil sa pri tom závermi ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 283/2007 podľa ktorého je v jeho prípade dovolanie prípustné. Po oboznámení sa s rozhodnutím dovolacieho súdu a v súlade s judikatúrou ústavného súdu /uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 481/2011/, v zmysle ktorej bolo potrebné zo strany sťažovateľa podať ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu dovolacieho súdu 1Sdo/8/2012 v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu a súčasne v nej bolo potrebné napadnúť sťažnosťou aj rozhodnutie odvolacieho súdu

7So/13/2011, podáva sťažovateľ v lehote dvoch mesiacov ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde túto sťažnosť.

V súlade s citovaným uznesením ústavného súdu IV. ÚS 481/2011 podáva sa táto sťažnosť aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu 7So/13/2011 pretože aj ním a aj rozhodnutím dovolacieho súdu 1Sdo/8/2012 boli porušené základné sťažovateľove práva tak ako vyplývajú z uvedených ustanovení čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Proti rozhodnutiu dovolacieho súdu sa podáva v celom rozsahu v zákonnej lehote táto sťažnosť, ktorej prípustnosť je založená v dôsledku postupu dovolacieho súdu, ktorým bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f)... OSP...

Okrem odňatia možnosti dovolacím súdom konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ OSP - § 241 ods. 2 písm. a/ OSP - sťažnosť smeruje v celom rozsahu aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu 7So/13/2011, a to v súlade s ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP, keďže konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie zároveň spočíva v nesprávnom posúdení veci. ...

Odvolací súd sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom tým, že nenariadil pojednávanie na prejednanie odvolania. Odvolací súd tak konal v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 písm. c/ OSP, podľa ktorého mal obligatórne nariadiť pojednávanie, pretože to vyžadoval dôležitý verejný záujem a s ustanovením § 214 ods. 1 písm. b/ OSP, pretože ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. ...

Dôležitý verejný záujem spočíva v tom, že vzhľadom na predmet sporu je nepochybné, že prejednávaná vec sa dotýka z právneho hľadiska významného počtu osôb. Ide napríklad o už prebiehajúce konania. Sú tu však aj analogické prípady v ktorých boli dávky priznané kladnými rozhodnutiami...

Odvolací súd svojim postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu jeho ústavného práva na spravodlivý proces, zahrňujúce právo na verejné prerokovanie veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že pokiaľ nebolo nariadené pojednávanie, hoci naň boli splnené zákonom stanovené podmienky, bola takýmto postupom súdu odňatá účastníkovi možnosť konania pred súdom...

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie aj postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu OSP dáva. Takýmto procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. ...

Je potrebné konštatovať, že so sťažovateľovými námietkami sa odvolací súd nevysporiadal. Neodôvodnil svoj záver v zmysle ktorého vylúčil použitie § 174 zákona č. 235/1992 Zb. v spojení s ustanovením § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a pre tento záver si neobstaral dostatok dôkazov a podkladov. Odvolací súd sa v zásade len obmedzil na stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave č. 8Sd/34/2010, ktoré považoval za vyčerpávajúce /ktoré však neboli/, a okrem všeobecných konštatovaní žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili tvrdenia sťažovateľa uvedené v jeho odvolaní, o ktorom rozhodoval, neuviedol, a postupoval tak spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s požiadavkami v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej preukazuje svoju právnu argumentáciu týkajúcu sa predmetu samotného konania pred Sociálnou poisťovňou a tiež pred všeobecnými súdmi v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Správne súdnictvo). Sťažovateľ tiež poukazuje na odlišné rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu v obdobných veciach, pričom uvádza:

„Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie /ÚS 49/06/.

Zistenie, že Krajský súd v Bratislave sp. zn. 8 Sd /34/2010-38 z 10. decembra 2010, Najvyšší súd Slovenskej republiky a ústavný súd v analogických veciach rozhodli odlišným spôsobom /sp. zn.: 1 Sdo 15/2005, 16 Sd 80/2006, 6 Sd 71/2007, 9 So 112/2009, nález III. ÚS 300/06-48/. ako sa to stalo aj v tomto rozhodnutí odvolacieho súdu, utvrdilo sťažovateľov záver o porušení jeho základných práv. Táto skutočnosť spochybňuje objektivitu a nezabránila eliminácii svojvôle rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave rozhodnutím 8Sd/34/2010 a touto sťažnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V prípade sp. zn. 1 Sdo 15/2005 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ide o tú istú predsedníčku senátu, ktorá rozhodovala aj v prípade napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodnutia však boli protichodné. Je prejedikované, že je povinnosťou odvolacieho súdu pristupovať k zmene judikatúry nielen opatrne a zdržanlivo /t. j. výlučne len v nevyhnutných prípadoch, opodstatňujúcich prekročenie princípu predvídateľnosti/, ale tiež s dôkladným odôvodnením takéhoto postupu. Jeho súčasťou by nevyhnutne malo byť presvedčivé vysvetlenie toho, prečo aj napriek očakávanému rešpektu k doterajšej rozhodovacej praxi bolo u tej istej osoby rozhodnuté protichodne. Táto časť odôvodnenia v rozhodnutí odvolacieho súdu chýba.

Odvolacím súdom nebola venovaná pozornosť skutočnosti, že poisťovňa nerešpektovala právne názory Krajského súdu v Bratislave v rozhodnutiach 5Sd 321/06 a 6 Sd 113/08. V tomto smere v rámci vyčerpania dostupných právnych prostriedkov sťažovateľ požiadal o vykonanie nápravy Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a Verejného ochrancu práv. Ani jeden z nich, hoci už došlo k evidentnému porušeniu zákona, konkrétne ustanovenia § 250r OSP, nápravu nevykonali. Zostal teda už len ústavný súd a preto sa mu táto sťažnosť aj predkladá v pevnej viere, že sťažovateľ sa konečne dovoľá spravodlivosti.“

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012 boli porušené.

... Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/13/2011 z 26. januára 2012 boli porušené.

... Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

... Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/13/2011 z 26. januára 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť náhradu trov konania sťažovateľovi v sume 268,92 €... na účet..., ktorý má jeho právna zástupkyňa JUDr. Mária Lukačovičová... do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 So/13/2011 z 26. januára 2012

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia, opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 24/05).

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že „z obavy aby mu sťažnosť na Ústavný súd... nebola zamietnutá z dôvodu nevyužitia všetkých dostupných právnych prostriedkov /v tomto prípade dovolania/ podal najprv dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Riadil sa pri tom závermi ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 283/2007 podľa ktorého je v jeho prípade dovolanie prípustné. Po oboznámení sa s rozhodnutím dovolacieho súdu a v súlade s judikatúrou ústavného súdu... sp. zn. IV. ÚS 481/2011... v zmysle ktorej bolo potrebné zo strany sťažovateľa podať ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu dovolacieho súdu 1 Sdo/8/2012 v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu a súčasne v nej bolo potrebné napadnúť sťažnosťou aj rozhodnutie odvolacieho súdu...“.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný

prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

V správnom súdnictve vytvára Občiansky súdny poriadok osobitný systém opravných prostriedkov, ktorý je vymedzený odchyľne od všeobecných predpokladov prípustnosti riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku predovšetkým tým, že vylučuje niektoré rozhodnutia z prieskumu opravným súdom.

Podľa § 250s OSP proti rozhodnutiu súdu, ktorým potvrdí rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie. Proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie len z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b). Obnova konania, dovolanie a mimoriadne dovolanie nie sú prípustné.

V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na povahu a špecifiká správneho súdnictva podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Preto treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého rozhodnutia a postup orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Vzhľadom na to, že už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť máťúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe (m. m. IV. ÚS 208/08). Vzhľadom na uvedené je tiež vylúčené, aby bolo dovolanie v správnom súdnictve prípustné na základe dovolacích dôvodov podľa § 237 OSP.

Sťažovateľ v sťažnosti odvodzuje plynutie dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 7 So/13/2011 z 26. januára 2012 od doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012, ktorým bolo konanie o dovolaní zastavené, t. j. od 15. mája 2012.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že s uvedeným právnym názorom sťažovateľa o plynutí lehoty na podanie sťažnosti nemožno súhlasiť.

Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu proti namietanému rozsudku osobne 11. júna 2012 s tým, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu je z 26. januára 2012, pričom tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. februára 2012. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ podal sťažnosť zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti (III. ÚS 370/2010) vyslovil, že sa nemožno stotožniť s názorom, podľa ktorého plynutie zákonnej lehoty sa odvíja iba od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým zastavil dovolacie konanie pre neprípustnosť, pretože týmto rozhodnutím už najvyšší súd nemohol spôsobiť porušenie označených práv, keď správne v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a judikatúrou ústavného súdu odmietol sťažovateľom podané dovolanie (resp. konanie o dovolaní zastavil) z dôvodu, že v správnom súdnictve je vylúčené.

Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02) a ústavný súd lehotu na podanie sťažnosti ustanovenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu (ktorý vyplýval z odôvodnenia sťažnosti) v označenom konaní nepovažoval za zachovanú, odmietol ju v tejto časti ako podanú oneskorene.

Takýto záver je v súlade aj s judikatúrou ústavného súdu z ostatného obdobia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota

na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, avšak s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Takouto výnimkou je práve rozhodnutie o zastavení dovolacieho konania v prípade správneho súdnictva, v ktorom je dovolacie konanie vylúčené.

Pokiaľ ide o uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 481/2011 z 10. novembra 2011, závery z tohto uznesenia v tejto veci v zásade nemožno aplikovať z dôvodu, že nejde o vec správneho súdnictva. Závery, ktoré sú uvedené v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 283/07 zo 17. apríla 2008, sú ojedinelým vybočením z inak štandardnej judikatúry ústavného súdu a boli vo viacerých prípadoch prekonané novšou judikatúrou ústavného súdu (napr. II. ÚS 125/2011, IV. ÚS 81/2012, IV. ÚS 82/2012, IV. ÚS 83/2012, IV. ÚS 127/2012), preto v súčasnosti nemožno tieto závery aplikovať v prerokúvanej veci.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje tiež na skutočnosť, že vo svojej doterajšej judikatúre sa už jednoznačne vyjadril k tomu, že akceptuje ustálený právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého je dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (Správne súdnictvo) neprípustné (pozri predovšetkým uznesenie sp. zn. II. ÚS 65/2010 zo 16. februára 2010), čo v posudzovanom prípade zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako podanej oneskorene.

Rovnako tak na podporu tohto právneho záveru ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 13 dohovoru týkajúcu sa požiadaviek kladených na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. – KOSAŘ, D. – KRATOCHVÍL, J. – BOBEK, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné

vyvodit', že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

Ústavný súd sumarizujúc dosiaľ uvedené konštatuje, že dovolanie uplatnené sťažovateľom v jeho právnej veci v rámci správneho súdnictva nemožno s poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu akceptovanú zo strany ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý sťažovateľ musí (mal) vyčerpať pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. I Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012.

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia z 25. apríla 2012 uviedol:

«Navrhovateľ podal dňa 25. februára 2012 na poštovú prepravu dovolanie proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky... sp. zn. 7So/13/2011 zo dňa 26. januára 2012, ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/34/2010-38 zo dňa 10. decembra 2010. O trovách konania rozhodol tak, že navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú upravené v piatej časti OSP sa primerane použijú ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný

prostriedok je v konaní podľa piatej časti OSP prípustný len vtedy, ak je to v tejto časti ustanovené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

V danej veci považuje najvyšší súd za potrebné zdôrazniť, že síce dovolanie je opravným prostriedkom (a to mimoriadnym), avšak zo žiadneho ustanovenia piatej časti OSP nevyplýva prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu súdu v správnom súdnictve, čo znamená, že najvyšší súd v správnom súdnictve nie je ani dovolacím súdom. Z uvedeného je preto zrejmé, že samotná neprípustnosť dovolania je prekážkou ďalšieho konania v tejto veci pred najvyšším súdom.

Uvedený právny záver rešpektuje aj doterajšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej „niet žiadnych právnych pochyb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnictve neprípustné“ (II. ÚS 87/09, IV. ÚS 208/08). Ústavný súd taktiež vylúčil možnosť, že by zastavením dovolacieho konania z dôvodu neprípustnosti dovolania mohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti s poukazom na to, že: „v civilnom dovolacom konaní dohliada najvyšší súd prostredníctvom inštitútu dovolania na procesnú čistotu a jednotnosť rozhodovania v súdnych konaniach, ktorých podstatou je v zásade spor o súkromné právo prerokúvaný od začiatku na všeobecnom súde, oproti tomu je správne súdnictvo preskúmaním zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, a tak zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocovane prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť mätúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe“ (IV. ÚS 208/08).

Preto najvyšší súd s poukazom na ustanovenie § 104 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 OSP a v intenciách citovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky konanie vo veci zastavil, lebo právomoc konať vo veci samej nemal.»

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý zastavil konanie o dovolaní z dôvodu, že v správnom súdnictve nie je prípustné dovolanie. Sťažovateľ sa domnieva, že postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia poukázal na § 246c ods. 1 OSP, podľa ktorého opravný prostriedok je v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku prípustný len vtedy, ak je to v tejto časti ustanovené. Následne uviedol, že v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je žiadne ustanovenie, z ktorého by vyplývala prípustnosť dovolania. Rovnako tak poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, z ktorej vyplývajú rovnaké závery. Na základe týchto skutočností konanie o dovolaní zastavil. Ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu sú dostatočne odôvodnené, nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle, sú logické a je možné k nim dospieť aplikáciou a výkladom príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (predovšetkým § 246c ods. 1 v spojení s § 236 ods. 1 OSP).

Vo svojej judikatúre ústavný súd tiež konštatoval, že pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 125/2011; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESĽP z 28. októbra 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02, II. ÚS 125/2011). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením z 25. apríla 2012, prípadne postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní, ktorý predchádzal vydaniu tohto uznesenia. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/8/2012 z 25. apríla 2012 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2012